

ת"פ 3309/03/22 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 3309-03-22 מדינת ישראל נ' פלוני(עציר)

לפני כב' השופטת חנה מרים לומפ

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

על ידי ב"כ עו"ד ג'ני אבני

נגד

הנאשם פלוני (עציר),

על ידי ב"כ עו"ד ליאור כהנא

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו, בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, נ.פ' (להלן: "המתלונן"), הוא בן זוגה של אמו של הנאשם, והם מתגוררים יחד באותה דירה. ביום 16.2.22 בשעות אחר הצהריים שב המתלונן לדירה לאחר שסיים את עבודתו. באותה עת, שהה הנאשם בדירה והאזין למוזיקה בעוצמת קול גבוהה. המתלונן ביקש מהנאשם להנמיך את המוזיקה, ובין השניים החל ויכוח ביחס לכך. בשלב זה, החל הנאשם לדחוף את המתלונן, אשר שהה באותה עת במטבח. הנאשם לקח סכין מטבח, בעלת להב של כ-20 ס"מ מהמגירה, ודקר את המתלונן ארבע פעמים בבטנו ובמותנו.

3. בעקבות מעשיו של הנאשם, נגרמה למתלונן המטומה בבטן התחתונה מימין עם דימום עורקי פעיל בדופן הבטן מסכן חיים. המתלונן קיבל מנת דם, עבר צנתור כלי דם וסתימה של הדימום בעורק הצירקומפלקס באמצעות טיפול אימוביליזציה. נוסף על כך, נגרמו למתלונן המטומות תת עוריות, אשר נתפרו ונסגרו על ידי סיכות. כתוצאה מהדקירות איבד המתלונן תחושה בירך ימין והופנה לטיפול פיזיותרפיה. המתלונן אושפז למשך מספר ימים, ועם שחרורו הומלץ לו על שיקום באשפוז בבית חולים שיקומי.

4. במסגרת הסדר הטיעון, המאשימה הגבילה עצמה לעתור ל-3 שנות מאסר בפועל, בעוד שההגנה נותרה חופשית בטיעוניה. עוד הוסכם, כי הנאשם יוכל להשמיע עדים בעניין מצבו הנפשי ולטעון שיש מקום להתחשבות, בהתאם לסעיף 40ט(א)(7) או (9) לחוק העונשין, במצב זה, מעבר להקלה שבתיקון כתב האישום.

חוות דעת פסיכיאטרית

5. מחוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי שנערכה על ידי ד"ר ברש מתאריך 24.3.22 עולה, כי מדובר בצעיר בן 22, רווק אשר בעבר עבד בתור מלווה בהסעות ומתחילת שנת 2022 לא עובד, לאחר שלדבריו "התחילו פלשבקים מהאונס שחווה בילדות". הנאשם אובחן בעברו כלוקה בהפרעה סכיזואפקטיבית, וטופל בתוקף צו אשפוז כפוי בשנת 2019 לאחר התפרצות אלימה בביתו. בהמשך בצו לטיפול מרפאתי כפוי, וטרם מעצרו טופל במרפאת "טלביה" באמצעות טיפול תרופתי וזריקות. הנאשם בעל נכות נפשית בשיעור 75%, משתמש בסמים שונים מגיל צעיר מאוד (14.5) אשר צבר לחובתו מספר תיקים פליליים, בין היתר, בעבירות אלימות. בנוסף, התלונן מספר פעמים על פגיעות מיניות בילדותו על ידי אנשים זרים.

6. מחוות הדעת עולה, שבבדיקה הנוכחית הנאשם אינו מגלה סימני פסיכוזה ולא נמצא בשלב פעיל של מחלתו, וניכר שאינו נראה כאדם החוות הזיות, חשיבתו מאורגנת והוא מאוד מרוכז וקשוב בשיחה. עוד עולה מחוות הדעת, כי התנהגות הנאשם אופיינית לאנשים עם הפרעות אישיות אנטי-סוציאליות, ולא לאנשים הלוקים במחלת נפש, והמעשים בוצעו תחת השפעה של קנאביס. כמו כן צוין, שהנאשם מבין היטב את טיב המעשה, משנה גרסאות בהתאם למטרתו, נעזר בסנגורו ומבין את תפקידו. לפיכך, נמצא הנאשם כשיר מהותית לעמוד לדין, ואחראי על מעשיו. בנוסף, צוין כי הנאשם אינו זקוק כעת לאשפוז פסיכיאטרי, אלא למעקב אמבולטורי וטיפול תרופתי, אותו קיבל טרם מעצרו.

7. מחוות הדעת המשלימה, מתאריך 20.11.22, אשר הוגשה בעקבות חוות דעת שהוגשה מטעם הנאשם (נ/1) עולה, כי אכן מדובר באדם הלוקה במחלת נפש ומשתמש בסמים שונים, אולם לא קיים קשר סיבתי בין מחלתו לבין המעשה שבגינו נשפט. הנאשם מדבר על שמיעת קולות, אך אינו נראה הוזה, קשוב וערני בשיחה, ואינו נראה כלל כאדם הנתון להזיות. צוין, כי גם בבדיקות אחרות דיבר הנאשם על שמיעת קולות, והבודקים התרשמו שאין מדובר בהזיות, אלא בניסיון שכנוע שהוא חולה, וכי זוהי תופעה שכיחה בנסיבות משפטיות אצל מי שעומדים לדין.

8. עוד צוין, כי בעת כתיבת חוות הדעת הנאשם נמצא בשלב ההפוגה של מחלתו, וכי גם בבדיקות הקודמות לא היה שריו בשלב פעיל של מחלתו. ההתלקחות הפסיכוטית האחרונה המתוארת בענייניו, הייתה ביוני שנת 2021, עת

היה מאושפז בתוקף ההוראה לאשפוז כפוי, שגם אז טען למחשבות שווא כלפי אמו ובן זוגה, והדבר היה נתון בסימן שאלה. יתר על כן, בתאריך 17.2.22, יום לאחר מעצרו, נבדק הנאשם במיון בית חולים "איתנים", והבודק מצא שהנאשם מנסה לדווח על סימפטומים שככל הנראה היו קיימים בעבר, אך אינם קיימים היום.

9. לפיכך מצא הפסיכיאטר המחוזי, כי מעשי הנאשם לא היו פועל יוצא של מחלת נפש, ולכן אינם עונים על דרישות סעיף 34 לחוק, לקבלת פטור מאחריות פלילית על מעשיו.

ראיות לעונש

10. ב"כ המאשימה התייחסה בטיעוניה לחוות הדעת הפסיכיאטריות, כאמור. בנוסף הגישה גיליון הרשעות קודמות של הנאשם (1/ת).

11. ב"כ הנאשם הגיש כראיות לעונש חוות דעת פסיכיאטרית של ד"ר גילי אופיר (1/נ). מחוות הדעת עולה, כי הנאשם בן 23, יליד הארץ, רווק ומתגורר עם אמו, בן זוגה ושתי אחיות בנות 12 ו-15. הוריו התגרשו בילדותו המוקדמת, ובסביבות גיל 8 נישאה אמו בשנית ובהמשך נולדו שתי אחיותיו. הנאשם מסר לפסיכיאטרית, כי לאורך השנים אביו הביולוגי התנכר לו, ומנגד היה ביחסים טובים עם אביו החורג בשנים הראשונות. לאורך כל שנות ילדותו סבל הנאשם מבעיות התנהגות, וכבר בכיתה ח' נעצר לראשונה. בהמשך, נפתחו כנגדו תיקים פליליים בגין עבירות של אלימות, גניבה וסמים והחל מגיל 14 וחצי עד היום הוא עובר בין מסגרות מעצר, כליאה, שיקום ולסירוגין אשפוז במחלקות פסיכיאטריות. לדברי הנאשם, בנוסף, עולה כי בגיל 5 בוצע כלפיו מעשה סדום על ידי שכנו, ובהמשך חווה פגיעות פיזיות ומיניות נוספות.

12. הנאשם תיאר לפסיכיאטרית, כי באחד הימים טרם האירוע הנאשם שמע בביתו מוזיקה בערבית, והמתלונן ביקש ממנו לכבות אותה. יתר ההתרחשויות אינן זכורות לו, אלא רק את העובדה כי אמו שלחה אותו אל מחוץ לבית, וכאשר שב המתינה לו משטרה בפתח דירתו אשר בישרה לו כי הוא מואשם בדקירת המתלונן. הנאשם נלקח על ידי המשטרה לבית החולים "איתנים", שם נקבע שהוא אינו סובל ממצב פסיכוטי, ולכן הועבר לבית המעצר. הפסיכיאטרית סברה, כי בעת מעשה התקיפה, היה הנאשם נתון במצב פסיכוטי אשר התבטא בפגיעה משמעותית בכוח שיקוטו ובשליטה עצמית, וכי מדובר בדחף פנימי הקשור למצבו הנפשי הרעוע שהתפתח לאורך שבועות של שיבוש טיפול תרופתי והעדר מסגרת שיקומית מתאימה, לאחר שלא נמצאה לו מסגרת אשפוז בשל מגפת הקורונה, על אף שהומלץ לשלבו בדיור הנותן מענה לתחלואה כפולה. לדבריה, סקירת ההיסטוריה הנפשית-רפואית של הנאשם מצביעה על זיקה בין הפסקת הטיפול התרופתי למצבו הנפשי ולהתנהגות האלימה, והנאשם נותר חסר אונים מול הדחף הפסיכוטי שניעור בו.

13. בסיום חוות הדעת ציינה הפסיכיאטרית, כי העובדה שהנאשם אינו זוכר את מעשיו, מעידה על מעורבות של חלקים פוסט טראומטיים הקיימים אצלו באופן דומיננטי, ומשבשים את יכולתו לוויסות התנהגותי. לפיכך, המליצה הפסיכיאטרית לנאשם מסגרת שיקומית ארוכת טווח ואינטנסיבית, המשך מעקב פסיכיאטרי וטיפול תרופתי. עוד ציינה, כי

עלול להיגרם לו נזק משהות בין כותלי בית הכלא, שם כבר נחשף ביתר שאת לעולם עברייני קשה, ושם גם חווה תקיפות מיניות ופיזיות.

14. כאמור, הוסכם בין הצדדים במסגרת הסדר הטיעון, כי שאלת מצבו הנפשי של הנאשם תעלה במסגרת הטיעונים לעונש, ולא בשאלת אחריותו הפלילית, וזאת בהתאם לסעיף 40ט(א)(7) ו-(9) לחוק העונשין. בעניין זה המאשימה סמכה ידה על חוות הדעת מטעם הפסיכיאטר המחוזי, בעוד שב"כ הנאשם סמך ידו על חוות הדעת נ/1. המאשימה ביקשה לחקור את עורכת חוות הדעת.

15. בהתאם לאמור, בישיבת הטיעונים לעונש, נחקרה הפסיכיאטרית מטעם הנאשם על ידי הצדדים בנוגע לחוות דעתה. בחקירה הראשית, מסרה הפסיכיאטרית כי התרשמה מכך שמעשה הנאשם עומד בהגדרה של "פוסט טראומה" עקב פגיעתו המינית, וכי בעת האירוע פעל אצל הנאשם מנגנון "ניתוק" בו איבד את עשתונותו ואת שליטתו. כמו כן, בניגוד לאמור בחוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי, לדידה קיים קשר בין האירוע למצבו הנפשי של הנאשם, והעריכה שמדובר במצב פסיכוטי, עקב פוסט טראומה או סכיזופרניה.

16. בחקירה הנגדית, הדגישה המאשימה את העובדה שהפסיכיאטרית לא עיינה בחומרי החקירה, אשר יש לו השפעה, מאחר שממנו ניתן לבחון את גרסת הנאשם, המלמדת על הבנתו את האירוע ועל האופן בו פעל במהלכו. הפסיכיאטרית השיבה על כך שהיא התמקדה במצבו הנפשי של הנאשם, וכי עמדו לפניה חומרים רלוונטיים מספיקים המלמדים על יכולת התארגנות נמוכה ולא טובה. המאשימה ציינה, כי הנאשם שמר על זכות השתיקה, ולא כי היה במצב קטטוני לא ממלמל, אלא התייעץ עם עורך דינו, והבין את אזהרתו ובחר לשתוק. הפסיכיאטרית השיבה על כך, כי במצב זה יכולות לעלות שתי אפשרויות שונות: מצב פסיכוטי או ניתוק, ומדובר בפרשנות לדברים.

17. לדברי ב"כ המאשימה, בחוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי הנאשם אמר כי ייתן את גרסתו בנוגע לאירוע אם יאושפז, דבר העומד בניגוד לחוות דעתה של הפסיכיאטרית בה נטען שהנאשם כלל אינו זוכר את האירוע. על כך השיבה הפסיכיאטרית, שמדובר בהתנהלות לא נכונה של הנאשם, וכי כך לא מתנהל אדם המעוניין להסגיר עצמו. לכך העירה המאשימה, כי כך גם לא מתנהל אדם פסיכוטי. הפסיכיאטרית ציינה בדבריה, כי היא אינה חולקת על חוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי, אך מעירה שבחוות דעתו לא קיימת התייחסות לפוסט טראומה המורכבת של הנאשם.

18. ב"כ המאשימה ציינה, כי הנאשם אכן מסר גרסה לפסיכיאטר המחוזי, שסיפר שהתפתחה בינו לבין המתלון מריבה אלימה, אשר במהלכה המתלון אחז באשכי הנאשם, בשונה מהגרסאות השונות אותן נתן. הפסיכיאטרית סברה, כי המריבה שקדמה לאירוע היוותה טריגר למעשי הנאשם עקב פגיעתו המינית, ולכן הגיב כך.

19. בנוסף, ב"כ המאשימה הציגה סתירה נוספת בגרסת הנאשם לפני הפסיכיאטרית, כאשר מסר שלא קיבל טיפול תרופתי בחודשים שלפני האירוע, וזאת בשונה ממה שסיפר לפסיכיאטר המחוזי, כי קיבל זריקה יום לפני האירוע. לאחר עיון במסמך הרפואי מבית החולים שערי צדק מיום 9.1.22, הפסיכיאטרית השיבה, כי הטיפול שקיבל הנאשם אינו

ממושך, והוא אינו נחשב כמטופל תרופתי.

20. בחוות דעתה של הפסיכיאטרית היא הגיעה למסקנה, כי "מעשה התקיפה התרחש מתוך מצב נפשי פסיכוטי, כשפלוני חווה את אביו החורג כדמות רודפנית ומאיימת". כאשר נשאלה על ידי ב"כ המאשימה האם מדובר במסקנה היחידה האפשרית, השיבה כי קיים מצב של סכיזופרניה וקיים מצב של דיס-סוציאציה שגרמה להתפרקות פסיכוטית, שהאחרון סביר יותר, ולהערכתה באותה העת היכולת להתגבר על הדחף הייתה אפסית. ב"כ המאשימה סבר שמדובר היה בתגובה רציונלית, עקב התפרצות כעס, ואילו הפסיכיאטרית עמדה על דעתה.

21. עוד העיד לעונש המתלונן וסיפר על היכרותו עם הנאשם. לדבריו, הוא מכיר את הנאשם מגיל 5, וקיים ביניהם קשר טוב ופתוח, כאשר הנאשם היה מעוניין בקשר, ושיתף אותו במקרים אישיים אותם חווה כילד. המתלונן מסר, כי הנאשם עבר פגיעה מינית וטופל על ידי טיפול רגשי ותרופתי, ועם השנים התדרדר מצבו והגיע למקומות אליהם לא היה צריך להגיע. ניכר, כי המתלונן סולח לנאשם על מעשיו ואוהב אותו, על אף הפגיעה החמורה בו, וזאת לטענתו מאחר שמעשים אלה התרחשו עקב התפרצות לאחר שלא ניתן לנאשם הסיוע אותו ביקש.

22. כמו כן העידה לעונש אמו של הנאשם וסיפרה, כי הנאשם עבר בילדותו התעללות מצד קבוצת נערים, אשר פגעה בו, ובעקבות כך אושפז ואובחן כחולה סכיזופרניה. לדבריה, במשך תקופה של כחודשיים עובר לאירוע, הנאשם הפסיק ליטול תרופות, מה שהוביל להתדרדרות במצבו. בעקבות זאת, הם פנו לבית החולים על מנת לקבל סיוע, אך נענו בשלילה עקב מחסור במקומות אשפוז. לסיום מסרה, שהנאשם זקוק למסגרת חוץ ביתית וליטול תרופות באופן קבוע.

23. בנוסף לחוות הדעת, הנאשם הגיש לעונש אסופה של מסמכים רפואיים הנוגעים למצבו הנפשי (נ/2), מהם עולה שהנאשם סבל לאורך השנים מתהליך סכיזופרניה, עובר לאירועים המכוונים כלפי אמו ובן זוגה, עם מחשבות שווא של רדיפה כלפיהם. בנוסף, עולה מהם שהנאשם משתמש מאופן מאסיבי בסמים, והומלץ בעניינו על שיקום וטיפול בקהילה, "בדירה נקיה" שם יטופל לתחלואה כפולה.

טיעוני הצדדים לעונש

24. ב"כ המאשימה הדגישה תחילה את העובדה, כי על אף שהנאשם דקר את אביו החורג ויכולה היתה המאשימה להגיש כנגדו כתב אישום בעבירה לפי סעיף 329 לחוק, תיקנה המאשימה את כתב האישום לעבירה לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335, וזאת מחמת התחשבות במצבו הנפשי של הנאשם, ולא מסיבה ראייתית.

25. אשר לנסיבות ביצוע העבירה - ציינה, כי אמנם מדובר באירוע ספונטני וללא תכנון מוקדם, אך אימפולסיביות כמו זו, המגיעה למצב בו הנאשם פותר ויכוח על ידי דקירות סכין שלהבה אורך 20 ס"מ, מהווה נסיבה לחומרה. יתר על כן, חלקו של הנאשם בלעדי, ללא התגרות מצד המתלונן, ומדובר בארבע דקירות, בסכין גדולה ובמקומות רגישים בגוף.

26. אשר לנזק של המתלונן- מדובר בפגיעות חמורות, אשר בעקבותיהן היה המתלונן במצב מסכן חיים, והאירוע יכול היה להסתיים באסון. כתוצאה מהאירוע המתלונן איבד תחושה בירך ונדרש לשיקום משמעותי. עוד הוסיפה, כי היא אינה מתעלמת מדברי המתלונן אשר ביקש את טובת הנאשם, אך אין זה גורע מהפגיעה בתחושת הביטחון של כל בני המשפחה.
27. אשר לסוגיית הקרבה לסייג- ב"כ המאשימה סברה שלא הוכחה הקרבה לסייג, בהתאם לסעיף 40ט(א)(7) ו-(9) לחוק, מאחר שלנאשם היתה יכולת להימנע מהמעשה והוא היה בשליטה. בהקשר זה סברה ב"כ המאשימה, שאמנם המומחית עשתה רושם מבחינת המקצועיות והידע, אך מסקנתה ביחס להיעדר השליטה ולכך שהנאשם היה במצב פסיכומי בעת האירוע, נעשתה מבלי שבדקה את הנתונים העולים מחקירת הנאשם ומהבדיקות שנעשו על ידי ד"ר ברש, ולכן, העדיפה ב"כ המאשימה את קביעותיו של ד"ר ברש בנושאים אלה, וטענה כי לא די להסתמך על ההיסטוריה הרפואית של הנאשם בכדי לקבוע את מצבו בעת האירוע, אלא לבדוק את נתוני האירוע עצמו.
28. ב"כ המאשימה טענה למתחם עונש הולם הנע בין 30 עד 60 חודשי מאסר, לצד מאסר על תנאי ופיצוי סמלי, והפנתה לפסיקה לתמיכה בטיעוניה. המאשימה סברה, כי נושא הקרבה לסייג רלוונטי לקביעת המתחם, וכי בהיעדר הקרבה לסייג, על המתחם להיות דומה למתחמים אחרים, כמו אלו מהפסיקה שהפנתה אליה, ולא נמוך יותר. לטענתה, קשיין הנפשיים של הנאשם צריכים לבוא לידי ביטוי בקביעת העונש בתוך המתחם עצמו, ולא בקביעת המתחם.
29. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה- ב"כ המאשימה ציינה שלנאשם 3 הרשעות קודמות, בשורה ארוכה של עבירות סמים, רכוש ואלימות. הוא הורשע בעבר בתקיפה, ותיק זה הסתיים בצו אשפוז.
30. סופו של דבר, עתרה ב"כ המאשימה לעונש של 36 חודשי מאסר, הקרוב לתחתית המתחם.
31. מנגד, טען ב"כ הנאשם שיש לקבל את טענת הקרבה לסייג, וכי העדויות שהושמעו תיארו את מצב הנאשם בעת האירוע. לדבריו, ד"ר ברש בחוות דעתו הראשונה התעלם ממחשבות השווה של הנאשם מחודש ינואר, ובחוות דעתו השנייה הסכים שהנאשם סובל ממחלת נפש. לדברי ב"כ הנאשם, הנאשם חולה ופגוע. מדובר בשני אנשים אשר אוהבים האחד את השני, וקיימת מחלה באמצע. ב"כ הנאשם הוסיף כי תיקון 113 דורש התייחסות לאשם, ולא רק למעשה. אכן, מדובר במעשה רע מאוד, אך אלמלא נסיבותיו של הנאשם, המעשה לא היה מתרחש. לדבריו קיימות מחשבות שווה אשר אינן מטופלות עקב הזנחת המערכת.
32. יתר על כן, לדברי ב"כ הנאשם, כאשר המתלונן תפס באשכיו של הנאשם, הוא עורר את הפוסט טראומה של הנאשם והדבר היווה טריגר למעשה. בנסיבות אלה, לדידו, פשיטא שקיימת קרבה לסייג באופן משמעותי, וכי המתחמים אליה טענה ב"כ המאשימה אינם רלוונטיים למצבו הנפשי של הנאשם בעת האירוע. לדבריו, אם ד"ר ברש היה מוסיף נתונים אלה לחוות דעתו, הנאשם לא היה צריך להביא חוות דעת מטעמו.
33. עוד הוסיף וטען, כי מדובר במקרה כואב בו הנאשם סובל ממחלת נפש, אשר תקופת מעצרו ממושכת מאוד,

ובגדרה הוא נתקל בהתעללות ובסכנה לפגיעה, עקב העובדה שהוא נפגע מינית בעבר, ועל כן לשיטתו, השתת 3 שנות מאסר, כטענתה של המאשימה, זו התעללות.

34. לפיכך, ב"כ הנאשם טען לחריגה ממתחם העונש, וסבר שהשתת עונש של שנת מאסר, הוא העונש המתאים במקרה דנן ובנסיבות אלו, בשל נסיבות החיים הקשות של הנאשם. אשר לפסיקה אשר הגישה המאשימה, טען ב"כ הנאשם שהיא אינה רלוונטית שכן לא דובר במי שסבל מבעיות נפשיות.

35. הנאשם בדברו האחרון מסר בבכי, שהוא מצטער, אוהב את אביו ומאוד קשה לו. הנאשם הוסיף כי לא פשוט להיות באגף שמור, שם משגיחים עליו מפני אנשים שפגעו בו, וכי כל יום הוא נלחם על הנשמה שלו שלא תיפגע.

דיון והכרעה

מתחם העונש ההולם

36. על פי סעיף 40ב' לחוק העונשין, העיקרון המנחה בענישה הוא הלימה, קרי: יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות לביצוע העבירה.

37. הערך המוגן בעבירת חבלה חמורה בנסיבות הוא ערך שלמות הגוף, וכן ההגנה על שלום הציבור ובטחונו. המחוקק ייחס לעבירת זו דרגת חומרה גבוהה הבאה לידי ביטוי בכך כשקבע לצידה עונש מאסר של עד 14 שנה. עמדה זו משקפת את היחס החברתי כלפי פגיעה בערכים של בריאותו ושלמות גופו של אדם, בפרט שעה שהפגיעה בגופו של אדם אחר נעשתה בנסיבות מחמירות תוך שימוש בנשק קר. בנוסף, הנזק הנפשי הפוטנציאלי הנלווה לעבירות מסוג זה הוא חמור.

38. בית-המשפט העליון קבע לא פעם, כי שימוש באלימות, בפרט כאשר הדבר נעשה באמצעות שימוש בנשק קר כפתרון ליישוב סכסוכים, מחייב את בית המשפט להיאבק בתופעה באמצעות ענישה קשה ומחמירה:

"האלימות המתפשטת חושפת את החברה במערומיה מדי יום ביומו. האלימות אינה מפלה בין עיר לכפר, בין צפון לדרום, ובין זקן לצעיר. בצוק העתים אין מנוס מלנהוג במידת החומרה היתרה, יותר משהעבריינים צריכים לכך - הציבור צריך לכך. אחת המטרות המרכזיות של הענישה הפלילית היא כאמור הרתעת עבריינים בכוח, ל"מען יראו וייראו". תופעה זו של "סכינאות" יש להדביר. המסר חייב להיות ברור, למען ידע כל איש ונער כי נטילת סכין כדי לתקוף היא נטילת סיכון - לא רק כלפי הקורבן, אלא גם כלפי העברייני בדמות הטלת ענישה מחמירה. במלים אחרות, 'תרבות הסכין' היא תרבות שלא ניתן לגלות כלפיה סבלנות..." (ע"פ 6910/09 הדרה נ' מדינת ישראל (9/5/10)).

39. בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע, כי יש לנקוט בחומרה כלפי מי שבוחר לפתור סכסוכים בדרך של אלימות ובכוח הזרוע. בעניין זה ראו את הדברים שנאמרו בע"פ 8991/10 מכבי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.10.11): "בית משפט זה קבע ושב וקבע, בפסקי דין רבים מספור, כי יש לעקור מן השורש את נגע האלימות שפשה בחברתנו. במלחמה זו מוטל על בתי המשפט תפקיד חשוב ביותר, שעיקרו הוקעת התופעה וגזירת עונשים מחמירים על אלו הבוחרים לנקוט בדרך האלימות... אף אם נניח כי המתלונן נהג שלא כשורה במהלך האירוע, אין בכך בשום אופן כדי להצדיק את התגובה האלימה והבריונית מצד המערער. המסר החד-משמעי שעל בתי המשפט להעביר הוא כי לא ניתן להשלים, בשום מקרה, עם פתרון סכסוכים באלימות ובכוח הזרוע, ועל כן בדין נתן בית משפט קמא משקל מרכזי בגזר הדין לחומרת מעשיו של המערער".

40. אשר למדיניות הענישה הנהוגה, הפסיקה מבחינה בין המקרים על פי הרקע או המניע לתקיפה; האמצעים ששימשו לביצוע העבירה; הנזק שנגרם לנפגע העבירה וחומרת החבלות; חומרתה של הכוונה המקורית; התכנון המוקדם או היעדרו. להלן אביא פסיקה באירועים דומים, כדלהלן:

א. בע"פ 3249/19 סמרה פיסה"י נ' מדינת ישראל (05.08.19), הורשע המערער על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בכך שבמהלך מפגש אקראי בין המערער למתלונן שביניהם היתה היכרות מוקדמת, נתגלע ויכוח. כתוצאה מהוויכוח, החלו המערער והמתלונן בדחיפות הדדיות, שבמהלכן נפל המערער על הקרקע, והמתלונן הרפה ממנו. מיד לאחר מכן, ניסה המערער לתקוף את המתלונן באמצעות מכת אגרוף, אולם הלה התחמק מהמכה. בשלב מסוים, ביקש המתלונן להפסיק את המריבה, והמערער עזב את המקום. דקות לאחר מכן, שב המערער על עקבותיו, חזר למקום המריבה כשהוא מצויד בסכין, ודקר את המתלונן בידו השמאלית. לאחר הדקירה נמלט המתלונן מהזירה, לעבר חנות הממוקמת בקרבת מקום. המערער רדף אחרי המתלונן, ניסה לדקור אותו בשנית, אולם נבלם על-ידי עוברי אורח שנכחו בחנות. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל והשית על המערער 24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור.

ב. בע"פ 308/16 נאטור נ' מדינת ישראל (7.11.2016) נדחה הערעור על חומרת העונש, בו הושת על המערער 30 חודשי מאסר בפועל בגין הרשעתו לאחר ניהול הוכחות בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, פציעה בנסיבות מחמירות והחזקת סכין שלא כדין. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה ההולם נע בין 30 עד 60 חודשי מאסר. המערער, בן ה-19, דקר את המתלונן בבטנו וגרם נזק לאבריו הפנימיים בגינם הוא נותח ואושפז במשך שבוע; המערער נעדר עבר פלילי, והוגש בעניינו תסקיר חיובי שהצביע על סיכון נמוך לשוב על העבירות ועל כך שהנאשם מביע אמפתיה כלפי המתלונן.

ג. בע"פ 2988/14 מדינת ישראל נ' פלוני (26.1.15), קיבל בית המשפט העליון את ערעורה של המדינה בעניינו של נאשם אשר הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה והחמיר את עונשו ל-6 שנות מאסר חלף 4 שנות מאסר שהושת עליו בבית המשפט המחוזי. הנאשם דקר את המתלונן בבטנו באמצעות סכין גדולה, באופן שגרם פגיעות קשות באיברים פנימיים ודימום מסיבי בחלל הבטן שהצריך ניתוח, פתיחת חזה ועיסוי לב.

ד. בע"פ 935/14 אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל (30.11.14) התפתח דין ודברים בין המערער למתלונן שהפציר במערער להירגע ובתגובה שלף המערער שני סכיני מטבח שהיו חבויים מתחת לחולצתו ולאחר פרק זמן קצר תקף המערער את המתלונן וגרם לו חתכים ביד ובכתף שמאל. המתלונן ברח, אך המערער דקר אותו שוב דקירה עמוקה בשכם. צוין כי למערער הצעיר היה עבר פלילי בעבירות רכוש ואלימות. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 3.5 ל-5 שנות מאסר ונגזרו על הנאשם 50 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 15,000 ₪. הערעור על חומרת העונש נדחה לאחר שצוין עברו הפלילי המכביד של המערער וסירובו להשתלב בתוכניות גמילה מאלכוהול.

ה. בע"פ 2138/13 אבו קווידר נ' מדינת ישראל (23.6.13), נדון עניינו של מערער שהורשע על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה. במקרה זה היה קיים סכסוך מוקדם בין המערער לבין שני עובדים אחרים איתם עבד בסופר מרקט. אותם עובדים הגיעו לביתו של המערער כדי להתעמת אתו. הם תקפו את המערער, ובתגובה לכך הוא דקר את אחד המתלוננים בגבו, בשכמו ובידו באמצעות חפץ חד, ונס מהמקום. כתוצאה ממעשיו של המערער נגרמו לאותו עובד חתכים, והוא אושפז ליומיים בבית חולים, שבמהלכם נזקק לניתוח ותפרים. בית המשפט המחוזי גזר על המערער, נעדר עבר פלילי, עונש מאסר למשך 18 חודשים ופיצוי בסך 5,000 ₪, ובית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

ו. בע"פ 8274/13 מדינת ישראל נ' אבו ראס (12.6.14), דחה בית המשפט העליון ערעור של נאשם חרש-אילם שהורשע בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה, החזקת סכין והפרעה לשוטר, וקיבל את ערעור המאשימה על קולת העונש. במקרה הנדון הנאשם הגיע לתחנת דלק בה עבד המתלונן כשהוא מצויד בסכין מטבח, ודקר אותו חמש דקירות שגרמו לשני פצעי דקירה עמוקים בגבו וחייו אשפוז. בית המשפט העליון החמיר את עונשו מ-18 חודשי מאסר לשנתיים מאסר בשל נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, עברו הנקי, גילו הצעיר, והחרטה שהביע על מעשיו.

ז. בע"פ 5089/12 עובדיה נ' מדינת ישראל (19.2.13) המערער החליט לחבול במתלונן, רכש סכין, נסע אל מקום עבודתו של המתלונן, דקר אותו דקירה קשה בגבו. צוין, כי המערער נעדר עבר פלילי, הוא הודה במיוחס לו, הביע חרטה, עונשו הועמד על 50 חודשי מאסר. כמו כן הושת עליו עונש של מאסר על תנאי ופיצוי בסך 25,000 ₪.

ח. בת"פ 13098-12-17 מדינת ישראל נ' נתנאל שמעון פחלבני (10.11.19), אשר התנהל לפניי, הורשע הנאשם, על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון בעבירות חבלה חמורה בנסיבות מחמירות ובניסיון תקיפה. ברקע האירוע נשוא כתב האישום סכסוך בין הנאשם לבין המתלונן בנוגע לחוב כספי. הנאשם שלח למתלונן הודעות קוליות מאיימות ומאחר יותר הגיע למקום הימצאו וביקש ממנו לצאת החוצה כדי לשוחח. במהלך דין ודברים ביניהם שלף הנאשם סכין ודקר את המתלונן מספר פעמים במקומות שונים בגופו לרבות בבטנו, ברגלו ובפלג גופו העליון. כתוצאה מהדקירות המתלונן נזקק לניתוח ואשפוז ממושך בבית החולים. על אף חומרת מעשיו של הנאשם, בשל הליך שיקום משמעותי אותו עבר, כמו גם המלצת שירות המבחן להימנע ממאסר בפועל, כדי לאפשר לו להתמיד בהליך הטיפול, נקבע כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם שעמד על 24 ועד 60 חודשי מאסר בפועל, והושת על הנאשם עונש של 9 חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות.

ט. במסגרת ת"פ 41356-08-16 מדינת ישראל נ' אבו דיאב (22.1.18) אשר גם הוא התנהל לפני, הורשע הנאשם לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, ובעבירה של פגיעה בנסיבות מחמירות. במהלך סכסוך, הנאשם אחז בידו סכין בעלת להב באורך של כ-15 ס"מ והחל לדקור את המתלונן באמצעות הסכין בפניו, בבית החזה, ובבטנו. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרם למתלונן חתך עמוק ארוך מדמם בפניו, חתך בבית החזה מעל הסטרנום, חתך באורך 20 ס"מ בבטן הימנית. כתוצאה מפציעתו נזקק המתלונן לניתוח, ולאשפוז בבית החולים. במקרה זה נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 שנות מאסר לבין 7 שנות מאסר והושת על הנאשם עונש של 4 שנות מאסר.

י. בת"פ 44605-10-15 מדינת ישראל נ' אדנה (24.8.17), הורשע הנאשם על פי הודאתו, בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות. הנאשם פגש במתלונן המוכר לו, והתפתח ביניהם ויכוח בתוך המועדון, אשר נמשך גם לאחר צאתם מן המועדון. בשלב מסוים של העימות בין השניים, שלף הנאשם חפץ חד, דקר את המתלונן שתי דקירות בפלג גופו העליון ונמלט מהמקום. בעקבות זאת, הובהל המתלונן לבית החולים שם הוברר כי המתלונן נפצע באזור הבטן העליונה, וכי הדקירה חדרה לחלל הבטן ופגעה בכבד, והתגלתה גם דקירה נוספת שפגעה במתלונן בבטן משמאל. המתלונן נותח והיה מאושפז ימים אחדים בבית החולים, עד ליום 14.10.2015. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש הראוי לעבירה בנסיבות הוא בין 8 ל-20 חודשי מאסר בפועל, בשל הקרבה לסייג של הגנה עצמית. בית המשפט חרג ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום והעמידו על עונש מאסר בעבודות שירות.

41. אשר לנסיבות ביצוע העבירה- מדובר באירוע שהתגבש באופן ספונטני בעקבות ויכוח על עניין של מה בכך, ולא קדם לו תכנון מוקדם. לנאשם חלק בלעדי באירוע. הנאשם שמע מוזיקה בעוצמת קול גבוהה, המתלונן ביקש ממנו שינמיך, ובעקבות כך החל ויכוח בין השניים. במהלך הוויכוח, הנאשם הוציא סכין מטבח מהמגירה, בעלת להב של כ-20 ס"מ ודקר את המתלונן, אביו החורג. מידת פגיעת מעשיו של הנאשם בערכים המוגנים היא ממשית בהתחשב באופייה של התקיפה, בביצועה תוך שימוש בכלי נשק קר, בכך שתקף את המתלונן 4 פעמים בסכין, בפלג גופו העליון בסמוך לאיברים רגישים, ובהתחשב בנזקים בפועל שגרם לגופו של המתלונן שהם נזקים פיזיים ממשיים והוא נדרש לשיקום משמעותי. כמו כן, קיים בנזק פוטנציאלי ממעשיו, שכן אך בנס לא הסתיים האירוע בנזק בלתי הפיך למתלונן, שכן הדימום בדופן הבטן היה מסכן חיים. המתלונן קיבל מנת דם, עבר צנתור כלי דם וסתימה של הדימום בעורק הצירקומפללקס באמצעות טיפול אימובליזציה. מעבר לכך, נגרמו למתלונן המטומות תת עוריות, אשר נתפרו ונסגרו על ידי סיכות, והוא איבד את תחושתו בירך ימין. המתלונן נלקח לבית החולים, שם אושפז למשך מספר ימים ועם שחרורו הומלץ לו על שיקום באשפוז בבית חולים שיקומי.

42. סעיף 40ט(א)(7) לחוק העונשין קובע, כי בקביעת מתחם העונש ההולם יתחשב בית המשפט גם ביכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו, לרבות עקב התגרות של נפגע העבירה. כמו כן, סעיף 40ט(א)(9) לחוק קובע, כי בית המשפט יתחשב בקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1. בעניין זה הוגשה לעיוני חוות הדעת (נ/1), כאמור. לאחר ששמעתי את הפסיכיאטרית מצאתי, כי מדובר בחוות דעת מקצועית המבוססת היטב, אשר לפוסט טראומה ממנה סבל הנאשם ולהיסטוריה הרפואית שלו, אשר השפיעו על יכולתו להימנע מהמעשה ולשלוט בו. עם זאת, אשר לקרבה לסייג בשל אי שפיות הדעת, לא מצאתי להסתמך על חוות הדעת של ההגנה, שכן עורכת חוות הדעת לא בדקה את חומר החקירה, וכן לא התייחסה לגרסאותיו של הנאשם בעת בדיקתו על ידי ד"ר ברש, וזאת בניגוד לחוות הדעת המקיפה והמעמיקה של ד"ר ברש בעניין זה. בנוסף, בניגוד לאמור בחוות הדעת,

הנאשם קיבל טיפול תרופתי עובר לאירוע. מכאן, אני קובעת שהנאשם היה נתון במצב פוסט טראומתי, וגילה קושי להימנע ממעשיו. עם זאת, יודגש כי המשקל שניתן לקרבה זו לסייג הוא מוגבל, בשים לב לכך שהנאשם לא התמיד בטיפול התרופתי עובר לאירוע וסבל מתחלואה כפולה בשל שימוש בסמים.

43. לאחר שנתתי דעתי למכלול הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה במקרה דנן, כמתואר לעיל, ולאחר בחינת מדיניות הענישה הנהוגה, ובשים לב לקושי של הנאשם להימנע ממעשיו, הגעתי לכלל מסקנה, כי מתחם העונש ההולם, נע בין 20 חודשי מאסר בפועל ועד ל-50 חודשי מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים.

חריגה ממתחם העונש ההולם

44. אשר לסטייה ממתחם העונש ההולם לקולה בשל הנסיבות האישיות הקשות של הנאשם, לא מצאתי לסטות ממתחם העונש ההולם מטעם זה, שכן אין מדובר במקרה נדיר וחריג המצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם, מה גם שנסיונות כאלה אינן באות בגדרי סעיף 40ד' לחוק העונשין, שהוא דרך המלך לבחינת חריגה ממתחם העונש ההולם מטעמי שיקום, שאינם קיימים בעניינינו. הנאשם אכן זקוק לשיקום, ושלא בעטיו הוא לא זכה לכך, על אף שזעק לעזרה עת פנה לבית חולים "שערי צדק" וביקש להתאשפז מיוזמתו, חודש עובר לאירוע, ולא אושפז בשל מצוקה בעת מגיפת הקורונה ושחרר לטיפול בקהילה. עם זאת, התחשבות במצבו זה, יבוא לידי ביטוי בעת קביעת העונש בתוך המתחם.

העונש המתאים

45. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה- שקלתי את גילו הצעיר של הנאשם שהוא בן 23; את נסיבות חייו הלא פשוטות, בין היתר, הפגיעות המיניות מהן סבל בילדותו, וקשייו בהתמודדות הפוסט טראומתית; הוריו התגרשו בעת שהיה ילד ואביו הביולוגי התנכר לו; לאורך שנות ילדותו והתבגרותו הוא סבל מבעיות התנהגות; הוא בעל נכות נפשית בשיעור 75%; הוא אושפז מספר פעמים, ובכללם אשפוזים בכפייה; הוא לוקה בתחלואה כפולה; מתמודד עם סימפטומים פסיכוטיים, אשר לא בהכרח קשורים בשימוש בסמים; הוא חש צער והחרטה על מעשיו; הנאשם ביטא אמפתיה לנפגע העבירה, חסך את עדותו וכן זמן שיפוטי משמעותי. עוד שקלתי, כי הנאשם שוהה במעצר במשך כשנה וידוע כי תנאי מעצר קשים מתנאי מאסר במיוחד לנאשם המצוי באגף שמור על מנת להגן עליו. בנוסף, התחשבתי בעמדתו של נפגע העבירה שאוהב אותו מאוד וביקש להתחשב בו.

46. לחומרה שקלתי, כי הנאשם בעל עבר פלילי הוא צבר לחובתו 4 הרשעות קודמות בעבירות אלימות ורכוש וזהו לו מאסרו השלישי. עם זאת, העבירה האחרונה בה הורשע היא משנת 2019 ובגין הליך זה הופסקו ההליכים וניתן צו אשפוז בעניינו. בנוסף, הנאשם מתקשה להתמיד בהליך הטיפול, ומשתמש בסמים, על כן יש חשש כבד כי ישוב לבצע עבירות, בהיעדר טיפול מעמיק ויסודי בתחלואה הכפולה ממנה סובל. יש לקוות, כי לאחר שחרורו תמצא לו המסגרת הטיפולית המתאימה, בלווי הרשות לשיקום האסיר, בשים לב להמלצה לשלבו בתוכנית "דירה נקיה" או במסגרת אחרת שיאפשר סל השיקום שלו, שאם לא כן הסיכון לבני משפחתו הוא רב.

47. אשר על כן, לאחר ששקלתי את השיקולים לחומרה ולקולה, אני דנה את הנאשם לעונשים כדלהלן:

א. 24 חודשי מאסר אשר ירוצו מיום מעצרו 16.2.22.

ב. 9 חודשי מאסר, הנאשם לא ירצה עונש זה, אלא אם יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, על כל עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. 3 חודשי מאסר, הנאשם לא ירצה עונש זה, אלא אם יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר, על כל עבירת אלימות מסוג עוון למעט תגרה.

ד. לאור עמדת המתלונן, ומצבו של הנאשם לא מצאתי לפסוק פיצוי בנסיבות אלה.

העתק גזר הדין ישלח לפסיכיאטר המחוזי.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ו' ניסן תשפ"ג, 28 מרץ 2023, במעמד ב"כ הצדדים והנאשם.